

Reserapport Nepal

27/11 - 4/12 2015

Program

27 november

Avresa från Arlanda.

28 november

Ankomst Kathmandu. NAHOH möter upp.
Transfer Kathmandu Guest House.

29 november

09:00 Möte landssamordnarna.
13:00 Föreläsning/workshop – Svenska hörselrörelsens historia och intressepolitiska arbete.

30 november

11:00 Studiecirkel HUSK.
13:00 Lunch.
14:00 Utbildning studiecirkelledare.

1 december

11:00 Studiecirkel HUSK.
13:00 Lunch.
14:00 Utbildnings studiecirkelledare.

2 december

11:00 Studiecirkel HUSK.
13:00 Lunch.
14:00 Utbildning studiecirkelledare.

3 december

11:00 Presentation slutuppgift.
14:30 Lunch.
15:00 Avslutning.

4 december

08:00 Möte landssamordnarna.
Hemresa.

UH:s resenärer:

Sara Bryntse - ordförande UH

Sabina Hedström – organisationssamordnare UH

Oskar Thorin – skrivtolk

Petter Thorin – skrivtolk

Syfte med resan:

- Följa upp och se hur projektet fortskrider.
- Bygga relationer med de medlemmar som vi inte har distanskommunikation med.
- Diskutera och ge feedback på NAHOH:s arbete.
- Utbildning för framtida studiecirkelledare (AIP nr 1.5).
- Studiecirkel (AIP nr 1.6).
- Föreläsning/workshop om den svenska hörselrörelsens historia och intressepolitiska arbete (AIP nr 2.5).

Situationen i Nepal

I Kathmandu möttes vi av ett samhälle som arbetar med att bygga upp det jordbävningen raserat. Vi mötte även ett land som i september i år antagit en ny grundlag. Enligt Shiva och Sujana, MyRights landssamordnare i Nepal, ska grundlagen vara den bästa i världen ur ett funktionshinderperspektiv. Förutom stadfästa rättigheter och tillgänglighet för funktionsnedsatta inom bland annat utbildning, så ska minst 2 % av representanterna i parlamentet, samt 2 % i varje av Nepals sju provinsers ledning bestå av funktionsnedsatta. Trots paragrafer som upplevs som positiva av bland annat funktionshinderrörelsen innehåller grundlagen även paragrafer som skapat ett omfattande missnöje, både inom landet och i Indien. Missnöjet har bland annat gett upphov till upplopp och att transporter från Indien med gas och drivmedel inte kommer fram till Kathmandu. Men huruvida det beror på blockader eller att Indien upphört att skicka sina transporter för att demonstrera hur beroende Nepal är av Indien råder det delade meningar om. Kommunikation om att Kina ska skicka gas och drivmedel pågår, men på grund av jordbävningen i april och frekvent förekommande jordskred är terrängen mot landgränsen norrut svårframkomlig. För att komma åt den lilla mängd drivmedel som kommer fram får folk köa fyra till fem dagar i kilometerlånga köer med sina motordrivna fordon. På svarta marknaden säljs drivmedel för mångdubbla priset. För taxi fick vi normalt betala det femdubbla priset jämfört med vad vi fått betala vid tidigare resor. Även generatorerna behöver drivmedel, och bristen leder till långt mer ostadig eldistribution än vi upplevt vid tidigare resor. På hotellet genererade vägguttagen elektricitet endast några timmar per dygn. Bristen på gas och elektricitet medför svårigheter för hushållen att laga mat, många har övergått till att tillaga maten över öppen eld. Det gör luften i Kathmandu ännu mer förorenad och illaluktande än den förut var. Folk protesterar genom landsomfattande strejker, något vi fick uppleva konsekvensen av. När vi andra dagen i Nepal skulle ta oss från hotellet till Kirtipur där vår partnerorganisation NAHOH har sina lokaler fanns ingen möjlighet att få tag på någon taxi på grund av strejk. Hotellchefen hjälpte oss att ordna en minibuss med chaufför som skulle köra oss fram och tillbaka mellan hotellet och Kirtipur. För besväret ville han ha 10 000 NPR. Vid tidigare resor har det kostat 200 - 300 NPR att åka samma sträcka med taxi. Då transportkostnaden har ökat har även kostnaden för många varor i landet ökat. Men det är framförallt i städerna som krisen blivit kännbar då folk på landet i stort lever på självhushållning. Många tror att krisen på lång sikt kan medföra en positiv effekt för landets utveckling. Nepal har världens största vattenkraftskapacitet beräknat per invånare. Dock är bara en liten del av den totala kapaciteten ännu utbyggd. På grund av energikrisen ser utbyggnad av vattenkraft ut att bli en mera prioriterad fråga.

Lördagen den 28 november

Vi anlände till Kathmandu den 28 november, och då visumansökningsförfarandet har ändrats sedan sist vi var på plats tog det lite tid innan vi lyckades navigera rätt. Utanför flygplatsen möttes vi upp av Machabhai som är ordförande i vår partnerorganisation NAHOH. Då endast en person i varje mottagande sällskap släpptes in på flygplatsområdet fick vi rulla ut utanför grindarna innan vi fick träffa Sarita och Sunita från NAHOH, samt ta del av den traditionella hälsningsceremonin med khada. Vi åkte till hotellet, checkade in, åt och ägnade några timmar åt att förbereda de aktiviteter vi skulle hålla i under vår vistelse i Nepal.

Söndagen den 29 november

Vi började dagen med att träffa Shiva och Sujana, MyRights landssamordnare i Nepal. Vi fick en uppdatering om det politiska läget i landet, och vi pratade om det gemensamma programmet samt om vår partnerorganisation NAHOH specifikt. En del av det som finns att läsa under rubriken *Situationen i Nepal* är sådant som landssamordnarna berättade för oss under mötet.

I samtalet om vår partnerorganisation NAHOH hade vi en gemensam uppfattning om att det för NAHOH har varit svårt att arbeta med projektet då det inom NAHOH inte finns någon vana av att arbeta under dessa former. Innan vi började arbeta med NAHOH var all verksamhet inom organisationen kopplad till hörklinikens medicinska aktiviteter. Någon erfarenhet av organisationsutveckling, påverkansarbete eller arbete med att skapa gemensamma mötesplatser finns inte. Det var ändå med den vetskapen UH gick in i samarbetet, och på den korta tid som projektet pågått måste jag medge att jag är imponerad av det NAHOH lyckats åstadkomma! Trots jordbävningen och dess materiella och själsliga påverkan, trots det politiska läge som den nya grundlagen medfört, och trots att projektet kom igång sent har de flesta aktiviteter som planerats för 2015 genomförts. Jag har bra kommunikation och ett bra samarbete med den nepalesiska projektledaren Sarita som trots en försiktig fasad är mycket driftig och kompetent. En del av påverkansarbetet återstår att genomföra och landssamordnarna har uppmanat NAHOH att bilda en arbetsgrupp för detta.

Shiva lyfte att NAHOH inte är så flitiga deltagare på gemensamma aktiviteter inom MyRight. Det är vidare svårt att få med NAHOH i den nationella paraplyorganisationen för nepalesiska funktionshindernsorganisationers verksamhet. Och i samband med träffar som NAHOH faktiskt deltar på säger de inget, de säger inte ens ifrån när de inte hör. Representanter från de involverade och tolkanvändande dövorganisationerna är tydliga med att säga ifrån när övriga mötesdeltagare pratar för fort. Shiva efterlyser en tuffare attityd där NAHOH säger ifrån och trycker på om att andra ska prata långsamt och tydligt. Jag sa att vad gäller att ta plats i olika sammanhang så är det ett problem som förmodligen inte är NAHOH-specifikt, utan snarare något som mera är kopplat till en osäkerhet kring den egna hörselskadeidentiteten. Inre funderingar som: ”Kan jag verkligen be dem repetera vad de sagt utan att de tycker att jag är jobbig?” eller ”Tänk om någon annan precis har sagt det jag vill säga bara att jag inte har hört?” hämmar en från att ta plats och bidra. I den studiecirkel som planerats inom ramen för projektet kommer den biten att behandlas. Men

självklart behöver vi även aktivt arbeta på att få med NAHOH på tåget och uppmuntra till samverkan med andra funktionshinderorganisationer. Det är i kontakten med andra organisationer som NAHOH har möjlighet att inspireras och lära sig hur det är att verka inom en idéburen organisation.

Shiva ville ordna ett möte där NAHOH och UH fick träffa Nepals utbildningsministerium. Tanken var att vi förutom att prata om hur skolan kan anpassas för elever med hörselskada skulle få visa upp våra skrivtolkar och hur det fungerade med texttolkning. Tyvärr blev det inget av mötet eftersom utbildningsministeriet inte hade möjlighet att träffa oss innan den 4 december, samma dag som vi skulle åka hem.

Efter en snabb lunch begav vi oss till Kirtipur. På grund av strejk fanns inga taxibilar i tjänst. Hotellchefen ordnade en minibuss med chaufför som körde oss tur och retur mellan hotellet och Kirtipur, och som vi fick betala Stockholmspris för. Då det är på tok för långt för att ta sig mellan hotellet och Kirtipur till fots hade vi inget annat val än att snällt betala det hotellchefen begärde.

Till Saras föreläsning och workshop om den svenska hörselrörelsens historia och politiska påverkansarbete hade NAHOH hyrt en samlingslokal i en restaurang ett stenkast från organisationens lokaler. Till aktiviteten var både NAHOH:s och SHRUTI:s medlemmar inbjudna. SHRUTI är en hörselskadeorganisation där Neeta Bhattarai är ordförande. Organisationen är inte involverad i något MyRight-samarbete, men jag ser gärna

ökad samverkan mellan NAHOH och SHRUTI. Jag har i min kommunikation med Sarita tryckt på om att NAHOH ska ta initiativ till samarbete med SHRUTI, och några veckor innan resan uppmuntrade jag Sarita att bjuda in SHRUTI till Saras föreläsning. SHRUTI fick en inbjudan att delta. Men då SHRUTI:s medlemmar finns en bra bit ifrån Kirtipur och behöver ta sig med taxi gjorde tyvärr strejken att ingen från SHRUTI hade möjlighet att dyka upp. Men femton deltagare från NAHOH hittade till samlingslokalen och fick ta del av Saras föreläsning.

För att få hjälp med tolkning mellan engelska och nepali/newari hade Sarita kontaktat Rumi. Rumi som studerar till socialarbetare är en riktig stjärna och gjorde en utmärkt insats under våra dagar i Nepal!

På plats fanns ett högtalarsystem med mikrofoner. Ljudet som kom ut ur högtalarna blev förvrängt, så även våra skrivtolkar hade svårt att höra vad Sara och Rumi sa på engelska. Inte för ljudvolymen (som var på tok för stark), utan för den ljudförvrängning som systemet orsakade. Men att strunta i mikrofonen var inte ett alternativ då den allmänna uppfattningen var att med mikrofon så hörde

deltagarna bättre. På plats fanns även den mobila hörslinga som MyRight lånat ut. Då det är en bra hörslinga och utrustningen fungerar fint tryckte jag på om att de deltagare som hade telespole på sin hörselapparat skulle använda hörslinga. Deltagarna var inte motiverade att använda hörslinga, och det visade sig även att ingen, inte ens Sarita, visste hur sändarna skulle hanteras. I samband med mina pass dagen efter hade jag en genomgång av hur hörslingan fungerade.

Sara överlämnade en dalahäst och en affisch med bilder från UH:s verksamhet till NAHOH.

Vad gäller föreläsningen och workshopen så var deltagarna positivt inställda och intresserade. Dock hade Sara svårt att få deltagarna att aktivt göra de övningar hon förberett. Vi funderade kring huruvida det kunde ha att göra med att deltagarna inte var vana vid interaktivt lärande, eller om det snarare handlade om att det blev fel i tolkningen, att deltagarna helt enkelt inte förstod uppgiften. Dagen avslutades med gemensam middag.

Måndagen den 30 december

Tyvärr drog Sara på sig en rejäl förkylning vilket gjorde henne sängliggande måndag till onsdag. Tillsammans med skrivtolkarna tog jag mig under måndagsmorgonen ut till Kirtipur för att genomföra den första av två studiecirklar som planerats inom projektet för år 2015 (AIP 1.6), samt för att hålla i en utbildning för framtida studiecirkelledare (AIP 1.5). Föregående dags strejk var över och vi fick betala om än inte Stockholmspris, så i alla fall det femdubbla priset för taxi jämfört med vad vi är vana vid från tidigare besök i landet.

Studiecirkeln utgår från Erik och Birgitta Borgs studiematerial *HUSK*, eller *Hörselskadade Utvecklar Säker Kommunikation*. Syftet med studiecirkeln är dels att individer med hörselskada ska erhålla ökad kunskap om hörselskador i allmänhet, men också få ökad förståelse för sin egen hörselskada och sina behov kopplade till hörselskadan. Studiecirkeln tillhandahåller vidare modeller som ska ge deltagarna förståelse för varför saker går bra eller mindre bra i sociala sammanhang, samt

verktyg som kan användas för att det ska fungera bättre i kommunikationen med andra. Då Borgs studiematerial är skapat i en svensk kontext och för individer med hörselskada i Sverige har vi fått arbeta med att anpassa materialet efter det vi tror fungerar i Nepal. Studiematerialet består

Projekt NAHOH – UH, projektnummer: 11 43 19

bland annat av sju kortfilmer som ska användas som underlag för diskussion. Vi har klippt bort det vi inte tror fungerar i Nepal, översatt de svenska undertexterna till engelska och sedan skickat materialet till NAHOH. I Nepal har de engelska undertexterna översatts till nepalesiska, och då NAHOH lämnade in filmerna till ett professionellt företag har filmerna även dubbats och ny musik har lagts in. Även om det var svenskar som figurerade i filmerna så blev resultatet av makeovern att filmerna förmedlade en väldigt asiatisk känsla. Även i övriga delar av HUSK har jag fått ta bort en del och lägga till annat för att få ett material som jag tror är gångbart i Nepal. Vi kallar studiecirkeln för HUSK, men det vi arbetat med på plats är alltså endast delvis hämtat från det ursprungliga studiematerialet.

Grunden för inläring av den här typen av kunskap är interaktionen mellan deltagarna. Arbetsmetoden kräver aktivt deltagande, och ju mer deltagarna kan bidra med egna tankar och erfarenheter, desto mer lär sig gruppen. När jag hemma i Sverige förberedde för att hålla i studiecirkeln och utbildningen för framtida studiecirkelledare var jag orolig över att deltagarna på plats skulle förvänta sig korvstoppning.

Väl på plats visade det sig tvärt om att deltagarna var öppna och mer än gärna delade med sig av sina erfarenheter och funderingar. Och i studiecirkeln blev min utmaning tvärt om att begränsa diskussionerna då deltagarna gärna for iväg och diskuterade annat än det som specifikt lyfts för diskussion. I utbildningen för framtida studiecirkelledare uppstod inte problemet, utan deltagarna satt fokuserade som levande ljus och gjorde sina uppgifter precis som jag instruerat dem.

Jag gick tillsammans med Sarita igenom hörslingan från grunden så att hon skulle veta hur den fungerade. Jag gick även igenom hur hon som hörande icke användare av hörselapparat kunde testa mottagarna och se att de fungerade. Sarita skrev ner det jag sa och repeterade det för mig så att jag kunde kolla att hon fått med sig allt. För att bland deltagarna skapa en positiv attityd kring användandet av hörslinga gick jag innan vi började fram till varje

deltagare för att dela ut en mottagare att hänga runt halsen. Sarita hjälpte till att sätta deltagarnas hörselapparater på t-läge. Några deltagare hade inte t-läge på sina hörselapparater, och några enstaka deltagare vägrade använda hörslinga trots att de hade t-läge på hörselapparaten. Tänker att det här med användandet av hörslinga är helt nytt för många, det kan upplevas som konstigt, och de behöver tid innan de känner sig bekväma med hörslinga. Jag bad Sarita

att framöver börja varje aktivitet med att dela ut mottagare till deltagarna, samt att se till att den som sa något alltid pratade i sändaren.

Jag lyfte även vikten av god ljudmiljö, både med Sarita enskilt och med de båda grupperna. Hur det med små medel går att förbättra ljudmiljön. NAHOH:s lokaler ligger i en vägkorsning, och i lokalerna låter det mycket från motordrivna fordon och skällande hundar. Vidare studsar ljudet mellan de hårda ytorna i lokalen vilket skapar eko, och möbler som skrapas mot golvet gör knappast saken bättre. Trots att vi diskuterat ljudmiljö vid tidigare resor upplevde jag det som att de aktiva jag träffade inte fullt ut förstod vitsen med att anpassa lokalerna.

Upplägget för dagarna var att vi arbetade med studiecirkeln på förmiddagen, och på eftermiddagen var det utbildning för framtida studiecirkelledare. Vi hade en timmes gemensam lunchrast för båda grupperna. I förmiddagsgruppen fanns sju deltagare, och på eftermiddagen var de sex.

Då jag innan avresa visste att det var dåligt med elektricitet valde jag att inte använda Power Point. Istället skrev jag hemma ut de bilder som jag hade velat visa genom en Power Point för att hänga upp på väggarna i NAHOH:s lokal.

Precis som Sara fick jag med mig tolken Rumi som tolkade mellan engelska och nepali/newari. I förmiddagsgruppen tog tolkningen ganska mycket tid. Dels tolkades det jag sa till två olika språk, nepali och newari, och dels tyckte en del av deltagarna det var svårt att få grepp om de teoretiska modeller jag presenterade. Sarita sa till mig vid ett senare tillfälle att bildningsnivån generellt är lägre bland deltagarna i studiecirkeln än deltagarna i studiecirkelledarutbildningen, och att många i förmiddagsgruppen tyckte det var svårt att tänka i modeller. Jag funderar även på om det kunde vara så att då många i eftermiddagsgruppen kunde engelska så förstod de redan när jag berättade det som skulle förmedlas första gången. Och när tolken sa samma sak på nepali var det andra gången deltagarna fick ta del av det som sagts. Trots att många i förmiddagsgruppen inte kunde engelska så upplevde jag det som att jag fick fin

kontakt med deltagarna i båda grupperna. Då tolkningen tog mycket tid i förmiddagsgruppen och gruppen vidare behövde mer tid för att ta till sig kunskapen och göra övningarna hann vi inte gå igenom allt jag planerat. Jag tyckte det var viktigt att deltagarna fick den tid de behövde för att ta till sig de viktigaste som fanns att förmedla genom studiecirkeln. Mitt mål var att varje deltagare skulle få lära sig något nytt genom studiecirkeln, få en ny insikt och få göra en

mindre resa. Huruvida vi gick igenom allt jag planerat var sekundärt, så länge var och en av deltagarna efter avslutad studiecirkel upplevde sig ha kommit framåt utifrån var personen innan studiecirkeln befunnit sig var det bra nog.

I slutet av första mötet med studiecirkeln gjorde jag en kort utvärdering. Deltagarna förmedlade att de var nöjda med dagen. De var glada att inse att de fick ta plats med sin hörselskada.

Deltagarna i utbildningen för framtida studiecirkelledare var öppna och villiga att dela med sig av sina tankar och erfarenheter, men desto mer tillbakahållna än studiecirkeln deltagare. Eftermiddagsgruppens deltagare var dock mera insiktsfulla och genomtänkta i sina svar, och som jag varit inne på förut, engelskakunskaperna var desto mer stabila. Det gick betydligt fortare att gå igenom det jag

planerat med eftermiddagsgruppen, i stort höll vi planeringen. Upplägget för eftermiddagsgruppen var både att gå igenom studiecirkeln, och att gå igenom sådant som en studiecirkelledare behöver ha med sig när hen leder egna studiecirkelar.

Tisdagen den 1 december

Under måndagen gav jag båda grupperna några frågor att fundera över i hemläxa. De flesta deltagarna i studiecirkeln hade inte gjort sin läxa. Många i gruppen var hemmafruar och hade svårt att på kvällarna få tid till annat än bestyren i hemmet. Jag fick omvärdera och bestämde mig för att det hädanefter inte skulle bli några fler läxor för gruppen, utan allt skulle hinnas med under våra möten. Vi gick igenom frågorna i läxan under tisdagens möte. Det tog mycket tid och deltagarna svävade gärna iväg och diskuterade annat. Jag fick hela tiden jobba på att styra tillbaka konversationen till den röda tråden och påminna om vad vi faktiskt pratade om. En utmaning!

Deltagarna i utbildningen för framtida studiecirkelledare hade samtliga gjort sin läxa, och de kom med relevanta och insiktsfulla svar på frågorna.

Jag pratade med Sarita om hur NAHOH kunde arbeta med studiecirkeln själva. Vi landade i att de som gått utbildningen för studiecirkelledare skulle tre och tre leda framtida studiecirkelar. Och att lämpligt deltagarantal i dessa

studiecirkel är mellan sex och tio personer.

Onsdagen den 2 december

Studiecirkeln är fortfarande en utmaning på så sätt att deltagarna har svårt att hålla sig till ämnet och gärna gör utsvävningar när de har ordet. En del bär på mycket frustration över att folk i deras omgivning inte förstår deras behov. Den frustrationen är definitivt befogad! Deltagarna behöver utrymme att uttrycka det de känner runt problemen, och det är stort och fint att de känner sig tillräckligt trygga bland sina kamrater i NAHOH för att våga lyfta på locket.

Om frustration över en oförstående omgivning är en känsla jag kan relatera till, så tycker jag det är desto svårare att hantera situationen när en deltagare berättar att hon tappat hörseln efter att ha blivit misshandlad av sin man. Inte det faktum att hon blivit misshandlad, även om det förstås är hemskt i sig, utan att hon säger det rätt upp och ner och på ett sätt som att det vore den mest naturliga sak i världen. Och att deltagarna i gruppen inte heller verkar tycka att misshandel i nära

relationer är något konstigt. En annan deltagare berättade utan omskrivning att om hon inte hade hört vad hennes man sagt, och hämtade något annat än det han bett henne om, så brukade hennes man slå henne. Hon sa det lika avspänt som om hon beskrivit hur hon gör i ordning frukost. Och övriga deltagare satt och hörde på utan att röra en min. De verkar tycka att det är helt

normalt. Jag upplevde det som väldigt svårt att lägga mina värderingar som jag har hemmavid åt sidan och bara gå in i situationen utifrån där deltagarna i gruppen var. Jag bemötte kommentarerna med empati, så att jag var ledsen för det inträffade. Samtidigt kokade jag inombords. Visst förekommer misshandel i nära relationer i Sverige, men hemma är det åtminstone inte ok. I Nepal var det ingen som lyfte på ögonbrynet åt det här.

Båda grupperna fick under dagen fylla i dels en spontan utvärdering där de på olika posters jag hängt upp på väggen fick skriva vad som varit bra, vad som varit dåligt och om de hade några rekommendationer för framtida studiecirkel. De fick även fem mera preciserade frågor att ta Projekt NAHOH – UH, projektnummer: 11 43 19

ställning till, skriva svar på och lämna in svaren anonymt till Sarita. Då deltagarna skrev på nepali förstod jag inte deras svar. Sarita skulle sammanfatta svaren, översätta till engelska och skicka till mig, men har i skrivande stund inte hunnit göra det.

Torsdagen den 3 december

Sara hann till torsdagen bli bättre och kom då med till Kirtipur. Deltagarna från de båda grupperna hade fått i uppgift att förbereda ett tal som skulle framföras under torsdagen. Deltagarna skulle berätta sin historia, om sitt liv, hur de hör och vad de behöver hjälp med för att hörsituationen ska bli så optimal som möjligt. Syftet med uppgiften var dels att deltagarna skulle få knyta ihop säcken och sammanfatta mer personliga lärdomar från studiecirkeln, men även att de skulle få träning i att berätta för andra om sin hörselskada och om sina behov. Att berätta är självklart inte en hemlig trollformel som löser alla problem, men det kan vara ett steg som kan underlätta svårigheter i många situationen. Studiecirkeln syftar delvis till att deltagarna ska våga ta sådana steg.

Talen framfördes i den samlingsal vi varit i under Saras föreläsning och workshop. Tretton deltagare framförde sina tal, och de hade tagit sin slutuppgift på största allvar. Jag blev otroligt rörd av var och ett av dessa tal! Komponenter som dök upp i flera tal var:

- folk uppfattar personen med hörselskada som lat
- i skolan eller på arbetsplatsen vill folk inte interagera eller sitta bredvid personen med hörselskada
- fysisk bestraffning både i skolan och i hemmet när individen det gäller inte hör
- då det inte fungerat i skolan har många i synnerhet flickor slutat skolan tidigt och blivit bortgifta
- den som lyckats ta sig in på högre utbildning får kämpa med oförstående lärare som inte ser någon idé i att en person med hörselskada utbildar sig
- infektionssjukdomar som ger hörselskador
- biverkningar av mediciner mot infektionssjukdomar har orsakat hörselskador
- ljuden är smärtsamt starka men svåra att tolka

Flera av problemen har berörts i samband med ansökan om att få genomföra projektet. Men det blir en helt annan sak att höra och se de personer som varit med om detta rätt upp och ner framför en berättat om allt.

NAHOH:s ordförande Machabhai avslutade med ett fint tacktal som jag besvarade. Vi tittade på den sista HUSK-filmen, och NAHOH tackade oss med sjalar

och en varsin present. Därefter åt vi en sista gemensam måltid och gick upp på taket för gruppfotofering.

Fredagen den 4 december

Innan det var dags att bege sig till flygplatsen för hemfärd la vi in ett möte med landssamordnarna. Även Sarita och Machabhai anslöt till mötet. Vi sammanfattade och diskuterade veckan som varit. Shiva och Sujana ville trycka på NAHOH om att sätta igång med en egen studiecirkel snarast så att vi innan årsskiftet hann genomföra de två studiecirklar vi i vår ansökan planerat för år 2015.

Jag lyfte att jag delvis misslyckades med att introducera användandet av hörslina. Det finns en väl fungerande hörslina på plats, men hos flera av NAHOH:s medlemmar finns ett motstånd mot att använda den. Det är viktigt att ge utrymme för användandet av slina, att vid varje sammankomst göra utdelning av mottagare till en obligatorisk ritual. Vidare är det viktigt att använda hörslinan rätt, särskilt viktigt i samband med möten med andra som inte använder hörslina själva. Hörselapparatsanvändarna hör endast den som pratar i någon av sändarna, och det funkar bara att en i taget pratar. Viktigt att anpassa sig efter det för att hörselapparatsanvändarna inte ska tappa motivationen att använda hörslina. Shiva ville vidga detta till att få myndigheterna att förstå vilken skillnad hörslina kan göra. Visa hur mycket en person hör först utan hörslina, och därefter visa hur mycket bättre samma person hör med hörslina.

Vidare lyfte jag behovet av en så god ljudmiljö som möjligt, åtminstone i NAHOH:s lokaler. Många av NAHOH:s medlemmar besvärar sig av att uppleva alla ljud som på tok för starka samtidigt som de inte kan tolka vad de hör, ljuden grötas ihop. Ju färre ljud hörselapparaten tar in, desto lättare blir det att urskilja ljuden. Vi gick igenom hur det med enkla medel går att förbättra ljudmiljön.

Vi pratade om hur ett samarbete med SHRUTI skulle kunna gynna NAHOH, och vi tittade på ingångar till samarbetet. Studiecirkeln skulle t.ex. kunna genomföras tillsammans med SHRUTI. Shiva spånade vidare på om organisationerna skulle kunna ha gemensam teckenspråksutbildning under 2016.

Då Shiva och Sujana under vårt tidigare möte berättat att NAHOH inte var delaktiga i den nationella paraplyorganisationen för funktionshinderorganisationers verksamhet lyfte jag att ett sätt att få med NAHOH är att se till att de får riktade inbjudningar från paraplyorganisationen. En personlig förfrågan och någon som kontakter NAHOH och följer upp de inbjudningar som har skickats ut.

UH vill gärna se att NAHOH i högre utsträckning lyfter in unga förmågor i verksamheten, och vi diskuterade att ta till vara på ungas kapacitet inom NAHOH. Att låta unga ta plats i styrelsen och genomföra uppdrag i NAHOH:s verksamhet. Slutligen pratade vi om att en bra igång till att få igång det intressepolitiska arbetet i NAHOH är att bilda en arbetsgrupp.

Sammanfattning

Under perioden 28 november till 4 december har UH varit i Nepal för att besöka vår partnerorganisation NAHOH. Inför resan planerade vi att genomföra en studiecirkel (AIP nr 1.6), en ledarutbildning för framtida studiecirkelledare (AIP nr 1.5) samt en föreläsning och workshop om den svenska hörselrörelsens historia och intressepolitiska arbete (AIP 2.5). Vi har genomfört samtliga aktiviteter. För mer specifik information om vad vi faktiskt gjorde samt vilken typ av kunskap det handlar om, se genomgången av vad som hände dag för dag (ovan).

Det projektmål som vi när det gäller studiecirkeln och utbildningen av ledare för framtida studiecirkel bidrog till att uppfylla var projektets omedelbara mål 1 (ökad medvetenhet om vilka behov och rättigheter personer med hörselskada har). Inom ramarna för studiecirkeln diskuterade och arbetade vi med hörselskadades behov generellt, och lämnade även gott om utrymme åt var och en att skapa medvetenhet och förståelse för sina egna behov. Utbildningen för framtida studiecirkelledare möjliggör att fler framöver kommer att kunna ta del av studiecirkeln och därmed får lära sig mer om sig själv och personer med hörselskada i allmänhet. Verktygen som studiecirkeln tillhandahåller är enkla att använda båda i interaktionen med dem som står en nära och med dem som inte står lika nära. Vår förhoppning är att kunskapen ska sprida sig som ringar på vattnet med våra studiecirkeldeltagare. Det mål som Sara med sin föreläsning och workshop bidrog till att uppfylla var projektets omedelbara mål 2 (förbättrad organisatorisk kapacitet inom NAHOH, och kunskap om hur det går att arbeta med påverkansarbete). Genom Saras föreläsning fick deltagarna ta del av de erfarenheter som finns inom den svenska hörselrörelsen vad gäller påverkansarbete. De övningar som Sara genomförde syftade till att uppmuntra deltagarna att plocka det från föreläsningen som var värdefullt för dem samt fundera på hur de kan använda sig av detta i NAHOH:s verksamhet.

Sedan senaste mötet med vår partnerorganisation har vi sett en stor förändring inom organisationen. Var NAHOH:s verksamhet förut helt knuten till den hörselmottagning som gett upphov till organisationen, så arbetar organisationen idag desto mer som en fristående idéburen organisation. NAHOH har egna lokaler som ligger en bit ifrån kliniken och medlemmarna har fått ta del av utbildningar i teckenspråk, påverkansarbete, organisationsutveckling och mänskliga rättigheter. Även bland medlemmarna ser vi en attitydsförändring. Tidigare hade de aktiva svårt att tänka vad ett engagemang i en organisation skulle kunna ge dem bortsett från en hörselapparat. Idag märks en desto tydligare vilja och strävan, förståelse för att de inte är passiva mottagare utan aktivt kan göra saker som medför konsekvenser utanför dem själva. NAHOH har fortfarande en bit att gå innan organisationen blir en fullfjädrad idéburen organisation som arbetar med påverkan, men på den korta tid vi faktiskt arbetat med projektet så har det hänt mycket.

I samband med besöket så har UH fått fördjupade kunskaper om hur det är att leva i Nepal och framför allt, hur det kan vara att leva i Nepal med en hörselskada. Vissa insikter var smärtsamma. Vi har fått förståelse för olikheterna, men vi ser också hur otroligt lika vi kan uppleva många situationer trots att vi lever i helt olika kulturella kontexter. NAHOH:s framåtanda eldade på vårt engagemang, något vi tar med oss tillbaka till Sverige. Vi fick erfarenhet av att anpassa våra svenska kunskaper och erfarenheter efter nepalesisk kontext. Vidare fick vi på grund av den

ostadiga eldistributionen erfarenhet av att leda utbildningar delvis utan de moderna tekniska resurser vi tar för givna i Sverige.

